

КОНСУЛЬТУВАННЯ З МОЛОДІЖНОГО ПІДПРИЄМНИЦТВА ЯК УМОВА САМОРЕАЛІЗАЦІЇ ОСОБИСТОСТІ

Молодь – це та категорія населення, від якої безпосередньо залежить розвиток нашої країни. Молоді люди володіють необхідним потенціалом, реалізація якого найближчим часом може істотно поліпшити соціально-економічне становище суспільства і відродити національні та духовні надбання українського народу.

Молодіжне підприємництво – це елемент підвищення рівня зайнятості серед молоді та створення нових малих підприємств і додаткових робочих місць [1]. Незважаючи на те, що молодіжне підприємництво – не нове явище для української економіки, останнім часом питання його розвитку та стимулювання входження молоді в бізнес набули особливої актуальності. Повномасштабна війна показала, що більш амбітна та позитивно налаштована молодь швидше за інших може повернутися до ведення бізнесу, його інвестування та розвитку у повоєнній відбудові України.

Діяльність підприємця пов'язана з усвідомленням суб'єкту бізнесу як матеріальної, а й соціальної значимості своєї діяльності, необхідності вольових зусиль та власної відповідальності для досягнення результату, ролі міжособистісних відносин у результатах діяльності. Спонукальними мотивами діяльності молодих підприємців виступають: потреба у високих доходах, самоствердження як фахівця, особистісне самоствердження, прагнення бути самостійним, ні від кого не залежати, займання керівної посади, здобуття творчої свободи, апробація своїх можливостей у невідомій раніше справі [2].

Також у мотивації підприємця все частіше виділяється потреба у самоактуалізації, спрямованої на реалізацію свого особистісного потенціалу, що

принципово відрізняє справжнього підприємця від людини, єдиним прагненням якого є збагачення, а також від малого підприємця, для якого бізнес – спосіб підтримки певного рівня існування.

Сучасний бізнес представлений середнім віком українського підприємця — 45 років для чоловіків і 43 роки для жінок. Лише 16% — це молоді підприємці у віці 18-35 років [3]. Але, як з'ясувалося, вік людини, яка починає підприємницьку діяльність, зазвичай немає принципового значення, що дозволяє припустити можливість більш раннього включення у підприємництво за наявності високої внутрішньої мотивації, необхідних знань та психологічної підготовки, що надають майбутньому бізнесмену великі можливості. Саме тому яскравою сучасною тенденцією стало залучення дитини в сімейний бізнес. Настав час, коли ми почали використовувати досвід традиційно-патріархального стилю виховання, що поступово включає підлітка у справу сім'ї, від посильної праці, яка відповідає можливостям дитини, до професійно орієнтованого, і, нарешті, управлінського з урахуванням освіти та здібностей. І це виправдано, тому що в віці 14-15 років у підлітка зростає інтерес до самосвідомості та самореалізації, планування майбутнього.

Намагаючись зайняти значне місце у суспільстві, самоствердитися, підліток засвоює норми взаємин, що дозволяють йому вирішувати завдання життєвого самовизначення та життєвої самореалізації через професійне самовизначення. Його успішність визначається психологічною готовністю до вибору професії, а адекватність залежить від відповідності обраної професії схильностям, професійній спрямованості, здібностям та потенціалу розвитку особистості, а також ситуації на ринку праці.

Від ступеня орієнтації людини у величезному числі різноманітних професій, від готовності до професійно-статусної ролі, залежить успішне входження молодшої людини в доросле життя, його позитивний настрій, задоволеність життям.

Провідною роллю, у процесі формування готовності до професійної діяльності є такі психологічні механізми, як ідентифікація з батьками, з вчителями, друзями; рефлексія особистого та чужого досвіду; оптація до професійної діяльності у період навчання; стимулювання усвідомлення своєї професійної придатності. Відношення батьків, близьких членів сім'ї надає винятковий вплив на сприйняття підлітками престижу та значущості професій, у сім'ї формуються майбутні професійні орієнтації особистості, професійні інтереси, схильності та спеціальні здібності дитини. Низка молодих людей орієнтована на бізнес, перш за все тому, що в ньому припускають реалізувати «ділову хватку», «вміння керувати людьми», «організаторські здібності» і, загалом, юнацьке прагнення реалізувати свої можливості. Багато підлітків прагнуть підприємництва, відчуваючи потребу займатися справою, яка потребує творчого, нестандартного підходу, прагнучи самореалізації при високому матеріальному стимулі праці, що забезпечується у сукупності психологічної та економічної спроможностях.

Повсюдно простежується, що поряд із зростанням потреби молоді реалізувати себе у сфері бізнесу, вона не знаходить задоволення повною мірою, тому що створено соціально-психологічні умови до самореалізації у підприємстві. Саме тому проблемою нашого дослідження став пошук умов забезпечення готовності молоді до вибору сфери професійної освіти та діяльності, що дозволяють надалі презентувати себе як підприємливого суб'єкта діяльності. Увага до підліткового віку, як оптимального для підготовки до підприємницької діяльності, зумовлено потребою підлітка у самостійності, в ієрархізації мотивів, що забезпечуються соціалізуючим впливом з урахуванням бізнес-кар'єри як цінності.

Висуваючи актуальні завдання самовизначення здобувача професійної (професійно-технічної) освіти у бізнес-діяльності, необхідно забезпечити сприятливі умови для самореалізації та самоактуалізації у професійній діяльності / бізнесі для наступного вікового періоду. На нашу думку, сприяти підліткам у самовизначенні – значить допомогти їм оцінити наявність у себе необхідних для

бізнесу якостей та рівень їх розвитку, допомогти усвідомити власний потенціал, дати чіткі уявлення про перспективи самореалізації, підготувати до активної та самостійної позиції, що сприяє подальшому розвитку необхідних якостей.

Комплексне дослідження проблеми дозволило визначило необхідність у консультуванні з молодіжного підприємництва в закладах професійної (професійно-технічної) освіти в період воєнного стану та повоєнного відновлення економіки України і головне завдання роботи консультанту – допомогти учню грамотно здійснити вибір професійного поля діяльності, озброїти його певними знаннями: про види професій, вимоги, які пред'являються їх специфікою до особистості професіонала; про потреби ринку праці, навчальних закладах, які забезпечують відповідну професійну освіту, та, головне, об'єктивним знанням про особистісну готовність до самовизначення та самоактуалізації у підприємницькій діяльності.

Література

1. Левченко А.О., Янішевська А.В. Молодіжне підприємництво — перспективний шанс для молодих спеціалістів. Наукові праці КНТУ. Економічні науки. 2009. № 15. С. 52—56.

2. Мотиваційний механізм розвитку підприємницької діяльності в економіці України: монографія / Л. В. Проданова, О. В. Котляревський; Черкаський державний технологічний університет. – Черкаси. : Видавець Пономаренко Р.В., 2019. – 240 с.

3. Як і чому була створена "Дія.Бізнес" — перша екосистема для підприємців. [електронний ресурс]. – Режим доступу:

<https://www.epravda.com.ua/publications/2020/02/28/657595/#>